

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Jesu Siculi
Caltasinettensis, In ... Universitate Messanensi Theologiæ
Primarii Professoris, Tractatus Quinque In Quinque
Ecclesiæ Præcepta**

Tamburini, Tommaso

Dilingæ, 1697

Caput XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40032

heret, saltem in Paschate. Ita de Lugo de Eucharistia disp. 16. num. 28. alijque.

60. His præmissis, respondeo ad prius, id est, cui ex duobus his præceptis facilius dispensabitur? Dico, posse facilius dispensari ad communicandum non jejunè. Ratio est, quia hoc præceptum est totum Ecclesiasticum; illud de comunicando in Paschate, in divino radicem habet.

61. Respondeo ad posterius, hoc est, à quonam obtineri debeat hujusmodi dispensatio? Posse solùm, & debere à Summo Pontifice, sed cum necessaria distinctione; nam ad comunicandum non jejunè, poterit Pontifex absolute dispensare; quia præceptum hoc, ut diximus, totum est Ecclesiasticum; & quamvis is dispensare non solet, ut advertit de Lugo disp. 15. de Eucharist. num. 15. tamen dispensavit aliquando, nempe Carolo V. cibi refectioe subinde indigenti, idque etiam devotionis causa, ut tradit Famiannus de bell. Belg. Decad. p. lib. 1. Ad non comunicandum verò in Paschate non poterit absolute, & pro semper, quia tanta concessio esset contra divinum præceptum comunicandi saltem aliquoties in vita, juxta varias sententias, supra à nobis e. 2. allatas. Poterit ergo solùm cum restrictione, concedendo scilicet, ut pro aliquo tempore communionem quis differat, quia determinatio pro tali, vel tanto tempore, qualis hodie est pro tempore Paschali, præceptum est Ecclesiæ.

62. Dixi (solùm à Summo Pontifice) neutram enim dispensationem

expedire potest Episcopus. Ratio est, quia, quæ sunt præcepta totius Ecclesiæ, (qualia sunt ea, de quibus disputamus) non possunt dispensari, nisi à Summo Pontifice, Universali & Supremo Legislatore, juxta communem doctrinam de legibus. Episcopo enim, utpotè illo inferiori, solùm conceditur, posse in his legibus universalibus dispensare, (idque ob suave regimen Ecclesiæ) quando sunt de materia frequenter occurrente; ut in legibus de jejunio Ecclesiastico, de abstinentia à laboribus servilibus die festo, ut etiam in votis, &c. Quare, cum necessitas dispensationis prædictorum duorum præceptorum non occurrat frequenter, non datur Episcopis ejusmodi potestas.

63. Hinc si supponas, sive per possibile, sive per impossibile, prædictum famelicum uti non posse remedio, quod attulimus num. 28. posset solùm communicare non jejunus in periculo mortis; at pro tempore sanitatis procurare deberit dispensationem à Summo Pontifice, & interim, dum expectat, si urgeant feriæ paschales, se gerat perinde, ac si esset in locis, ubi nulla suppetit comunicandi commoditas, nam pro ea vice erit excusandus.

CAPUT XI.

An aliquando non jejunè communicare sine prædicta dispensatione Pontificis liceat?

I. **I**nquires: Quot sunt casus, in quibus licet quis communicat non jejunus?

Li 2

2. Res

2. Respondeo : Ad quatuor capita eos reducam. Primò, ad dandum Viaticum graviter ægrotanti, unde & ipse infirmus (qua infirmitate dicitur mox *cap. 12.*) poterit communicare, non jejunus, & Sacerdos, in casu, quo non possit Sacra Hostia præconsecrata, nec alius Sacerdos in jejunis haberi, poterit ad dandum Viaticum infirmo, immò & sibi ipsi, si ei mortis periculum instet, celebrare, & consequenter communicare non jejunus.

3. Secundò, ad evitandum scandalum, & infamiam notam. Hinc Sacerdos, si dum sacrum peragit, recordeatur etiam ante consecrationem, se non esse jejunum, si non potest sine nota discedere, porro pergat ad reliqua; quia excusabitur à periculo hujusmodi notæ; ut interim taceam, quòd ex S. Bona Ventura supra diximus, Missam inceptam nunquam esse relinquendam; si verò recordeatur post consecrationem, multò tutius pergat; tunc enim obligabitur sacrificium perficere.

4. Huc reducitur casus, quem narrat, vel resolvit Tannerus *disp. 5. q. 8. num. 98.* Parochus cujusdam pagi ad festum suæ Ecclesiæ invitavit ex varijs pagis decem, vel plures Sacerdotes. Advenerunt, & ex his postremus advenit ille, qui aliquot ante diebus à parochio rogatus fuerat, ut solemne sacrum faceret; sed is, re non benè intellecta, priusquam à sua Ecclesia discederet, Missam coram suis Parochianis celebraverat; alij verò Sacerdotes, vel idem fecerant, vel jejuni non erant. Cùm ergo nullus Sacerdos adesset jejunus, quæsitum fuit, an in tanta solemnitate,

tantaque populi expectatione licuisset uni ex illis Sacerdotibus non jejunis celebrare?

5. Respondet Tannerus cum distinctione: si defectus jejunijs fuisset occultus; licuisset; quia ex duobus malis minus est eligendum; si verò ejusmodi defectus pluribus constasset, factius fuisset, quòd populus, prius tamen è suggestu causam edoctus, dimitteretur sine sacro, quàm cum exemplo celebrantis sine jejunijs populus discederet: & ita factum est.

6. Huic resolutioni Gobat *de communionem casu 9. quæst. 1.* non acquiescens, sic habet. Si hodie interesset huic actui, suaderem fieri sacrum ab uno ex illis, qui non nisi per ablutionem in Missa jejunijs violasset. Primò, quia non esset timendum scandalum ullum; si enim pro concione diceretur populo, permitti ab Ecclesia in casu talibus circumstantiis vestiri hanc praxim, potius ædificaretur populus, quàm scandalizaretur. Secundò, ob grave, & publicum scandalum, quod alia ratione vitari nequit, licite Sacerdos non jejunus sacrum faciet; ut post Suarium, aliosque concedit ipsemet. Tannerus num. 41. Atqui in nostro casu non potest facile, aut vitari vix potest grave scandalum, id est, gravis, & injusta indignatio, gravisque murmuratio contra Sacerdotes, multaque dictoria, eorum honorem, & existimationem lædentia. Tertio, quia idem Tannerus num. 92. rectè judicat, si festo Natalis Domini unus tantum Sacerdos adesset in aliquo Oppido, qui post mediam noctem fortè cibum sumpsisset,

set, neque alius inveniretur jejunus, neque scandalum evitari alia ratione posset, judicet, inquam, illum rectè facturum, si unam Missam populo celebraret. Cur non ergo in casu nostro? Quare, quia nonnulli putant, non esse improbableem (quamvis ego id non admiserim *cap. 5. num. 36.*) fas esse Sacerdoti non confesso, & non habenti copiam Confessarij, Sacrum facere cum sola contritione, ut vel ipse, vel alij Sacro non careant die festo; & tamen confessio ante Communionem probabilissimè est ex præcepto divino, ergò multò magis Sacerdoti non jejuno concedenda est facultas celebrandi populo, expectanti solemne, & festivum sacram.

7. Hæc ex Gobat: in quo illud placere mihi non potest, quòd scilicet ipse suavisset, fieri Sacrum ab uno ex illis Sacerdotibus, qui non nisi per ablu-tionem in Missa jejunium violasset; id, inquam placere non potest; nam si Sacerdos sic non observasset duò præcepta; alterum de jejunio, alterum de unica missa celebranda eodem die. Sa-tius igitur fuisset, eligere unum, qui eo die non celebrasset.

8. Tertio, ad servandam Christo Domino reverentiam. Hinc si timeas, sacram hostiam inopinato incendio comburendam, vel ex hostili invasione in manus Hæreticorum devenituram, vel quid simile, poterit Fidelis, immò debet, si alius modus non est evitan-di, illam non jejunus assumere: an si non sit in statu gratiæ, dixi *cap. 8. n. 27.* an si sit laicus, ibidem dixi.

9. Quarto, ad servandam ratio-nem, & ordinem sacrificij. Id autem distinctiùs explico quatuor exemplis.

Primò. Quidam Sacerdos per inad-vertentiam imposuit in calice pro vino aquam, vel acetum, idque post ejus assumptionem cognovit; sanè benè se gessit (immò sic se gerere debuit) si vi-num, & aliam hostiam consecravit. (poterat expeditius ex rubricis Missa-lis vinum dumtaxat consecrare) & quantumvis non jejunus, illam assump-sit; benè, inquam, se gessit, quia ad id compulsus fuit à necessitate perfici-endi sacrificium.

10. Quæres primò. Si Sacerdos cognovit, illam esse aquam, dum eam habebat in ore, debuitne illam statim ab ore projicere, & non assumere, ut sic vitaret violationem jejunij natura-lis?

11. Respondeo, nequaquam, quia esset irreverentia, & forte periculum projiciendi aliquod sacræ hostiæ frag-mentum.

12. Quæres secundò. Si ejusmodi Sacerdos non cognovit, clarè fuisse ace-tum, sed sub dubio, quid fuisset factu-rus?

13. Respondeo, quia in dubio melior est conditio possidentis, ideo præsumere debuisset, illud fuisse vinum, nam possidet substantia vini, quæ prius est, donec probetur esse corruptum in acetum: quare pergere debuisset ad ex-plendum sacrificium.

14. Secundum Exemplum. Alius Sacerdos advertit, particulam hostiæ sacræ infusam, de more sacrificantium, in Calicem, Calici hæsisse; unde in-

fudit vinum purificationis in prædictum calicem, illudque assumpsit simul cum particula illa, nihil laborans, quod forte prius in stomachum transmitteretur vinum, quàm Sacramentum, & consequenter, quò non jejunus communicaret. Bene quidem se habuit; quia sic disponunt rubricæ Missalis, ut nimirum decenti modo particula distrahatur à calice, nec solum semel id fieri potest, sed etiam bis, ter, & quoties opus fuerit, donec cum reverentia illa trajiciatur. Scio, potuisse Sacerdotem digito ad labium calicis particulam illam adducere, & ante purificationem assumere, sed cerrè hic modus posterior est minus decens, quàm prior jam dictus.

15. Nota hinc primò: quòd dictum est de calice, dici item, si forte particula, sive Sacerdotis, sive laici communicantis adhæreat palato; poterit enim purificatio sumi, non solum semel, sed iterum, & tertio, &c. modo dicto, donec, &c. Vide, quæ dicam in hanc rem infra cap. 16. num. 24. versus finem.

16. Nota secundò, idem concedit de Lugo de Euchar. disp. 15. num. 79. Sacerdoti pyxidem in Missa purificanti, nam si ante sumptam purificationem, & ablutionem vino in pyxide infuso, aliqua parvula fragmenta consecrata, simul assumit cum dicto vino, legitime assumit.

17. Quid si ex inadvertentia non purificavit pyxidem ante sumptam suam purificationem, ablutionemque? Respondet Fagundez p. Eccl. præcepto lib. 3. o. 18. num. 3, posse Sacerdotem,

pyxidem purificare, & sumere Sacramenti illius reliquias, dum est in altari, reputatur enim id totum una sacrificij consumptio.

18. Nota tertio, idem concedi à Marchino re. 3. de ordine p. 3. c. 3. num. 18. infirmis laicis, quibus post sumptam particulam licitè dari possunt simul cum ablutione, vel paulò post, reliquias, seu parva fragmenta, forte inventa in pyxide, vel calice, quia censetur eadem moraliter comestio.

19. Tertium exemplum. Mortuus est, vel defecit inopinato post consecrationem Sacerdos in altari celebrans; præstò affuit alius Sacerdos non jejunus, qui advertens haberi non posse Sacerdotem jejunum, ipse perficit sacrificium, & quamvis cibatus communicavit. Rite profecò, quia semper in Ecclesia majoris momenti existimatum est, sacrificium inceptum non remanere imperfectum, quàm nõ jejunum communicare. Post consecrationem (dixi) saltem Sanctiss. Corporis; nam si nihil sit consecratum, cum nondum sit incepta substantia Sacrificij, non est necessitas, illud perficiendi, sed Missa erit omittenda ex S. Thoma 3. p. 2. q. 83. art. 6. aliisque.

20. Quartum exemplum. Sacerdos quidam sumpta ablutione, vel purificatione, advertit, in patena remansisse aliqua fragmenta parva suæ hostiæ consecrata, & statim ea sine cunctatione assumit, quamvis ob præassumptam ablutionem non fuerit jejunus. Sanè assumpsit legitime, ut simile quid diximus num. 16. de pyxide; quia ejusmodi parvula fragmenta faciliè deperduntur,

tur, & major reverentia est, si (humanitè) non jejuno celebrante, quàm cum periculo in sacrario conserventur, vel consignentur alteri Sacerdoti, etiam paulò post sacrificaturo. Adde, hanc moraliter reputari ejuldem sacrificij consumptionem.

21. Dices: cum dictum sit (*parva fragmenta sua hostia*) quid ergo faciam, si hæc sint magna? quid si parva fragmenta ex sacrificio alterius? quid si ea inveniam post absolutum sacrificium?

22. Respondeo cum necessaria distinctione. Vel enim sermo est de fragmento tui sacrificij, sive parvo, sive aliquantulum grandiusculo, ut dictum est, à te invento post ablutioem, & hoc assumere certè licitè poteris: primò, statim post ablutioem sumptam, si tunc ea invenias: secundò, post absolutam Missam, dum es adhuc in Altari, quamvis multos communicaveris, si tunc invenias: tertio, etiam probabiliter in sacristia, antequam sacris vestibus spolieris; si pari modo tunc invenias.

23. Vel sermo est de eodem fragmento ex alieno sacrificio, & hoc poteris ex probabili sententia assumere; primò, statim post ablutioem, si tunc invenias; secundò, post finitam Missam (tamen si plures communicaveris) sed dum adhuc consistis in Altari, si tunc invenias: at tertio, non potes in sacristia, quamvis nondum spoliatus sacris vestibus. Ratio disparitatis esse potest, quia dum es in Altari, quidquid fragmentorum invenis, ad te pertinent, tuoque sacrificio veluti

adhærent; sed in sacristia nimis remote ad te pertinent fragmenta alieni sacrificij: dum contra, ad te pertineant fragmenta tua, dum sacras vestes non exuisti.

24. Semper autem in præcedentibus his *num. 21. & 22. &c.* locuti sumus de fragmentis, sive aliquantulum grandiusculis, sive parvis, nunquam enim potest licitè à non jejuno ex præsentem capite, de quo loquimur, assumi hostia grandior, nec particula integra, nec grande fragmentum; quia dicta licentia assumendi post ablutioem, vel purificationem solum conceditur pro reliquiis tui, vel alterius sacrificij. Lege De Lugo *loco cit.* & Granada *par. 3. controvers. 6. tract. 10. disp. 8.*

25. Dices iterum: Quid ergo faciam de illis particulis integris, vel grandiusculis fragmentis, vel hostia grandiore, si inveniantur à me post ablutioem, vel purificationem; nam, ante purificationem; jam scio, me licitè posse?

26. Respondeo. In his, vel similibus casibus, si adest in loco sacrarium, ea ibi reponi debent; vel si sacrarium non adest, dentur comedenda ante purificationem Sacerdoti mox sacrificaturo, vel cum illis laicus communicari poterit. Verùm si nullum ex his possit, debet assumere ipse Sacerdos, quamvis non jejunos, id enim tunc exposcit reverentia tanto Sacramento debita, quia irreverenter quocumque alio modo, vel loco servarentur. Ita Fagundez *p. Eccl. præcepto lib. 3. cap. 18. num. 2.* Addit Gobat *de communione casu 19. quest. 4.* deferre illa ad sacrarium

in bini...

BVRIN

in

de præcepto

de

de

de

E III

306:

rium distans per viam emetiendam, tempore quadrantis unius horæ, esse nimis incommodum, secus ad aliquot passus: id quod facere facilè solemus, inquit, in nostris gymnasijs, quando in præcipuis quibusdam festis à gymnasio sacram hostiam ad Ecclesiam nostram ritè, & reverenter deferimus.

CAPUT XII.

De Sacra Communione.

Seu Viatico infirmorum.

1. **Q**UOD præceptum communicandi sub vitæ finem urgeat fideles omnes adultos, diximus *cap. 1. & 2.* ut etiam, an urgeat Fidelem, qui antea communicaverat, præsertim eodem die, diximus *eodem cap. 2. num. 10.* Nunc cætera hinc de eodem argumento in proprio loco sunt addenda.

Recolo autem, hanc communionem sub vitæ finem vocari Viaticum, quod in quo consistat, explicuimus *eodem cap. 2. & quis ejus ordinarius minister, ibidem.*

Qualis debeat esse infirmitas;

2. **I**NQUIRES jam primò: cum dictum sit *ibidem num. 5.* ex quocumque capite sit probabilis timor vitæ, indigere nos Viatico, inter quæ maximè numeratur infirmitas; inquires, inquam, qualis esse hæc infirmitas debeat, quæ dat infirmo facultatem non jejuno communicandi?

3. Respondeo. Communem doctrinam esse, infirmitatem debere esse

gravem, quæ scilicet constituat hominem, vel in articulo, vel in periculo mortis. Articulus est, quando brevi ægrotus inevitabiliter est moriturus; periculum est, quando probabiliter, & prudenter mors non post multum tempus esse futura, timetur; id quod judicabit, vel Medicus, vel ejus parentes magis pro communiōne, quàm contrà; benignè scilicet pro infirmo; & temper quidem est potius attendendum periculum, quàm articulus; ut scilicet ægrotus cum attentione, & devotione sacro Viatico reficiatur.

4. Hinc sequitur, omnes eos, sive pueros, sive fatuos, sive alios, quibus supra concessimus Communionem, concedi in fine vitæ, posse eam sine jejuniō suscipere, etiam si sani communicassent, modo quo explicuimus in supra dicto *cap. 2.*

5. Subinquires, si hic constitutus in mortis periculo, possit commodè jejunos communicare, obligaturne communicare jejunos?

6. Respondeo: ita ego in *opus. expedita communionis* cum multis existimabam; licet addiderim, non scrupulosè agendum hac in re, sed temper infirmo esse favendum. Nunc re maturiùs expensâ, lectis que aliquibus Doctoribus, puto, esse probabile, posse. Instat omnium sit Delgadill. qui *de Euchar. cap. 3. num. 4.* sic ait: Licentia communicandi in articulo mortis non jejune his verbis conceditur à Concil. Constantienf. *sess. 13. Sacrorum Canonum Autoritas, & approbata consuetudo Ecclesia servavit, & servat, quòd hujusmodi Sacramentum non*